

Krigsveteraner fra Vind sogn

De slesvigske krige 1848-1850 og 1864

Vind kirkegård. Bevarede gravsten rejst over veteraner fra krigen i 1864.

*Fra venstre Peder Agerfeld Jensen (1833-1904), Kjeld Mohrsen (1829-1918),
Christen Hansen Svendsen (1834-1904) og Peder Christian Andersen (1833-1906).*

Vind Lokalarkiv 2014 (revideret 2018)

www.vindlokalarkiv.dk

2014 markerer 150-året for én af de mest skelsættende begivenheder i danmarkshistorien, nemlig nederlaget i krigen i 1864 og dermed tabet af hertugdømmerne Slesvig, Holsten og Lauenborg.

Birgit Troldtoft Jensen har i samarbejde med Vind Lokalarkiv udarbejdet denne kortsammenfattede præsentation af de 16 krigsveteraner med tilknytning til Vind, som ved deres deltagelse i de to slesvigske krige -den første i årene 1848-1850, den anden i 1864- satte livet på spil i kampen for Danmark:

1848-1850

Peder Bertelsen (1825-1898)

Jeppe Lauritsen (1825-1910)

1864

Peder Christian Andersen (1833-1906)

Mads Østergaard Jacobsen (1836-1876)

Christen Jensen (1837-1930)

Jens Jensen (1834-1907)

Jens Ole Jensen (1839-1915)

Peder Agerfeld Jensen (1833-1904)

Peder Troldtoft Jensen (1838-1908)

Peder Mathiasen (1836-1907)

Kjeld Mohrsen (1829-1918)

Espen Blaaberg Pedersen (1839-1864)

Jens Christian Poulsen (1839-1921)

Christen Hansen Svendsen (1834-1904)

Thomas Christian Thomasen (1839-1913)

Christen Fjederholt Thomsen (1836-1916)

For at hædre krigens soldater var det oprindeligt tanken at uddele en fortjenstmedalje for deltagelse i de to krige. Inden man nåede så langt, var der dog gået så mange år, at man besluttede, at det i stedet skulle være en erindringsmedalje. Én slags for deltagelse i den første krig, en anden slags for deltagelse i den anden og en tredje for deltagelse i dem begge. Medaljerne blev uddelt i året 1877 –efter at modtagerne forinden selv havde kunnet søge herom.

Man anslog, at der spredt over hele landet var omkring 46.000 personer, der var berettiget til medaljen tildelt for deltagelse i krigen 1848-50 og omkring 58.000 personer til medaljen tildelt for deltagelse i krigen 1864. Endelig var omkring 2.900 personer berettiget til medaljen tildelt for deltagelse i begge krige.

Udover erindringsmedaljen blev det i 1913 besluttet, at de da tilbageværende veteraner fra krigen i 1864 desuden skulle modtage en livsvarig hædersgave på 100 kroner årligt.

Hædersgaven blev tildelt efter følgende foreskrifter:

Hædersgaven

Lov

om

en livsvarig årlig Hædersgave til Deltagerne i Kampen for Fædrelandet i Aaret 1864.

Vi Christian den Tiende, af Guds Naade Konge til Danmark, de Venders og Goters, Hertug til Slesvig, Holsten, Stormaren, Ditmarsken, Lauenborg og Oldenburg, gøre vitterligt: Rigsdagen har vedtaget og Vi ved Vort Samtykke stadfæstet følgende Lov:

§ 1: Mænd, som i Aaret 1864 har staaet ved en til den danske Hær hørende Afdeling (Institution), medens denne var på Krigsfod, eller har gjort Tjeneste om Bord i et til Krigen udrustet Skib, modtager af Staten en livsvarig Aarlig Hædersgave af 100 Kr. der udbetales forud første Gang fra 15. Februar 1914, derefter fra hvert Aars 15. Januar.

§ 2: Hædersgaven begrunder ikke Nedsættelse af Alderdomsunderstøttelse eller Fattighjælp.

§ 3: Finansministeriet træffer de nødvendige Bestemmelser til Gennemførelse af denne Lov og bemyndiges til at afholde den dermed forbundne Udgift.

Hvorefter alle vedkommende sig have at rette.

Givet paa Amalienborg den 27de Oktober 1913

Under Vor kongelige Haand og Segl

Christian R.

Edvard Brandes

16 personer med tilknytning til Vind sogn søgte og modtog erindringsmedaljen –to for deltagelse i den første slesvigske krig i 1848-50, 14 for deltagelse i den anden i 1864. Af de sidste levede fem længe nok til desuden at modtage hædersgaven på 100 kroner årligt.

Veteraner fra første slesvigske krig 1848-1850

Peder Bertelsen (1825-1898) fotograferet med sin anden hustru Christiane (1843-1920). Bemærk, at Bertelsen bærer sin erindringsmedalje for deltagelse i krigen i 1848-1850.

Peder Bertelsen

Født 26. juli 1825 i Ørslevkloster v. Skive.

Død 12. december 1898 i Vind.

Husmand i Nørre Felding, senere smed og gårdmand i Blåkærhus i Vind.

Gift med Johanne Marie (f. Madsen, 1825-1864) og Christiane (f. Nissen, 1843-1930).

Begravet på Vind kirkegård, hvor gravstenen endnu er bevaret (2018).

Peder og Christiane Bertelsens gravsten på Vind kirkegård.

Jeppe Lauritsen

Født 16. januar 1825 i Vind.

Død 16. februar 1910 i Vind.

Gårdmand i Vestergård i Vind.

Gift med Christiane (f. Andersen, 1832-1920).

Skal angiveligt have siddet i tysk krigsfangenskab i to år.

Veteraner fra anden slesvigske krig 1864

*Erindringsmedaljen tildelt for deltagelse i krigen i 1864.
På forsiden Christian den Niende (konge 1863-1906),
på bagsiden teksten 'For Deltagelse i Krigen 1864'.*

*Peder Christian Andersen (1833-1906) fotograferet med sin hustru Johanne Kirstine (1844-1925).
Billedet er muligvis taget før 1877, hvorfor Peder Christian Andersen endnu ikke havde modtaget sin medalje.*

Peder Christian Andersen

Født 25. oktober 1833 i Vind.

Død 21. februar 1906 Vind.

Gårdmand i Nygaard i Vind.

Gift med Johanne Kirstine (f. Lauritsen, 1844-1925).

Begravet på Vind kirkegård, hvor gravstenen endnu er bevaret (2018).

Tjenestegørende i 1864: Artilleriets 9. batteri, 6 fæstningskompagni, menig 258.

* * *

Mads Østergaard Jacobsen

Født 28. juli 1836 i Vind.

Død 11. november 1876 i Vind.

Tjenestekarl på fødegården Skold i Vind.

Ugift.

Tjenestegørende i 1864: 17. regiments 4. kompagni, menig 311.

* * *

Christen Jensen

Født 4. januar 1837 i Brørup v. Skanderborg.

Død 20. september 1930 i Vildbjerg.

Skolelærer i Vind, senere mangeårig skolelærer i Timring.

Gift med Ane Johanne (f. Poulsen, 1854-1897).

Tjenestegørende i 1864: 7. regiment, 6. kompagni, underkorporal 22.

Udover erindringsmedaljen tillige tildelt hædersgaven i 1913.

Christen Jensen mente tilsyneladende ikke, hæderen stod mål med indsatsen, han selv syntes at have ydet for fædrelandet. Da han i 1927 blev indstillet til Dannebrogskorset (et ordenskors af sølv), nægtede han således - som det ses af korrespondancen og avisnotitsen gengivet nederst på næste side - at tage imod det, idet han angiveligt skal have sat sig i hovedet, at hans indsats havde gjort ham værdig til det mere eftertragtede Ridderkors af Dannebrogordenen. Et sådant fik han dog aldrig!

* * *

Jens Jensen

Født 20. december 1834 i Ulfborg.

Død 27. september 1907 i Vind.

Daglejer, senere husfæster på Voldstedhus i Vind.

Gift med Karen (f. Madsen, 1835-).

Tjenestegørende i 1864: 17 regiments 4. kompagni, menig 54.
Såret ved Dybbøl 16. april 1864 og angiveligt indbragt på lazaret på Frederiksborg slot.

Beklageligvis saa jeg herved tilbagesende Udnævnelsen for dens Lærer Christen Jensen af Vildbjerg, Veteran fra 1864, til Dannebrogsmænd samt selve Dekorationen, idet den gamle 91 aarige Mand, efter hvad Politimesteren for Herning m.v. oplyser i Modsatning til det tidligere gennem Sognefogden og hans egne Pastorende meddelte nu har sat sig i Hovedet, at hans Fortjenester overfor Samfundet har gjort ham værdig til Ridderkorset af Dannebrogsoordenen, saaledes at han nu trods alle Forestillinger fra Familiens og Mynlighedernes Side ikke har været at formaa at modtage den ham tildelte Hædersbevisning i Form af Sølvkorset.

K a r b e r g .

Til Krigsministeriet.

4.3.1927/32

Oversendes til Hans Majestæt Kongens Adjutantskab af Krigsministeriet.

Henset til, at Løfteformularen ikke har været underskrevet af den paagaldende, mener Krigsministeriet ikke at burde optage ham paa Listen over de Veteraner, der har været dekorerede, og ikke at burde offentliggøre Udnævnelsen.

Kjøbenhavn, den 7/1 1928.

P. M. V.

Stemann.

Hansing.

Nægtet at modtage Dannebrogskorset

Herning, 6. Januar.
Politimester Foul Hansen fra Herning rejste i aften til Hvidebjerg for at overrække en Veteran fra 1864, pensioneret Lærer P. Jensen, Dannebrogskorset; men denne nægtede bari og gik til at modtage Hæderstegnet. Jensen har altid forstaaet, at Staten havde Pligt til at give Mændene fra Dybbøl og Danmark en sønderlig Pension, og Hæderstegen faaet han altfor Naa. Ud fra denne Betragtning har den gamle Skolelærer nu nægtet at modtage Dannebrogskorset, ogsaa fordi, som han siger, det er Landets allerlaveste Hæderstegn.

F. A. P.
Lærereet
Stabschefaut.

Jens Ole Jensen

Født 24. maj 1839 i Hover v. Ringkøbing.

Død 7. januar 1915 i Ringkøbing.

Husmand i Valhus i Vind, senere arbejdsmand i Ringkøbing.

Gift med Maren (f. Nisdatter, 1831-1914).

Tjenestegørende i 1864: 1. divisions ambulance, menig 276.

Udover erindringsmedaljen tillige tildelt hædersgaven i 1913.

* * *

Peder Agerfeld Jensen

Født 6. juli 1833 i Vind.

Død 13. oktober 1904 i Vind.

Bror til nedennævnte Peder Troldtoft Jensen (1838-1908).

Gårdmand i Troldtoft i Vind.

Gift med Karen (f. Pedersdatter, 1829-1915)

Begravet på Vind kirkegård, hvor gravstenen endnu er bevaret (2018).

Tjenestegørende i 1864: 17. regiments 1. kompagni, menig 74.

Tilfangetaget ved Dybbøl den 18. april 1864 og angiveligt interneret i fangelejr i Gnaudenz.

* * *

Peder Troldtoft Jensen

Født 24. marts 1838 i Vind.

Død 14. august 1908 i Vind.

Bror til ovennævnte Peder Agerfeld Jensen (1833-1904).

Gårdmand på Lille Troldtoft i Vind.

Gift med Christiane Marie (f. Christensdatter, 1850-1927).

Tjenestegørende i 1864: 8. regiments 1. kompagni, menig 285.
Såret og angiveligt indbragt på lazaret på Garnisons Hospital i Kiel.

* * *

Peder Mathiasen

Født 29. juli 1836 i Vind.

Død 2. marts 1907 i Askov (Nørre Omme sogn).

Husmand i Askov.

Gift med Karen (f. Nielsen, 1838-1865) og Juliane (f. Jonasdatter, 1826-1899).

Tjenestegørende i 1864: 9. regiments 8. kompagni, menig 236.
Deltog i Slaget ved Dybbøl den 18. april 1864.

* * *

Kjeld Mohrsen

Født 17. juli 1829 i Nørre Felding.

Død 21. februar 1918 i Vind.

Gårdmand i Troldtoft i Vind.

Gift med Karen (f. Jensdatter, 1835-1871) og Johanne Cathrine (f. Jensdatter, 1849-1906).
Begravet på Vind kirkegård, hvor gravstenen endnu er bevaret (2018).

Tjenestegørende i 1864: 1. artilleriregiments 4. fæstningskompagni, underkorporal.
Fik udover erindringsmedaljen tillige tildelt hædersgaven i 1913.

*Kjeld Mohrsen (1829-1918) fotograferet få år før sin død.
Bemærk, at han bærer sin erindringsmedalje for deltagelse i krigen i 1864.*

* * *

Espen Blaaberg Pedersen

Født 13. december 1839 i Vind.

Død 29. april 1864 i Dybbøl.

Hjemmeboende i Blåberg i Vind.

Angiveligt ugift.

Tjenestegørende i 1864: 9. infanteriregiments 5. kompagni, menig 414.

Dræbt i skudkamp ved Dybbøl.

* * *

Jens Christian Poulsen

Født 7. november 1839 i Vind.

Død 4. august 1921 i Abildå (Nørre Omme sogn).

Tømrer på fødegården Sønder Vindgab i Vind, senere husmand i Abildå.

Gift med Jensine (f. Christensen, 1855-1944).

Tjenestegørende i 1864: 9. regiments 4. kompagni, menig 418.

Fik udover erindringsmedaljen tillige tildelt hædersgaven i 1913.

* * *

Christen Hansen Svendsen

Født 25. oktober 1834 i Torsted.

Død 29. marts 1904 i Ulfborg.

Gårdmand i Fuglsang i Vind.

Gift med Margrethe (f. Sørensen, 1833-1913).

Begravet på Vind kirkegård, hvor gravstenen endnu er bevaret (2018).

Tjenestegørende i 1864: 12. regiments 1. kompagni, menig 356.

* * *

Thomas Christian Thomasen

Født 23. maj 1839 i Blidstrup på Mors.

Død 4. februar 1913 i Skjoldborg v. Thisted.

Gårdmand i Trækris i Vind.

Thomasens ophold i Vind synes at have været ganske kortvarigt, fra november 1875 til februar 1877.

Gift med Dorthea Kirstine (f. Mikkelsen, 1846-1919).

Tjenestegørende i 1864: 8. regiments 8. kompagni, menig 353.
Såret og angiveligt indbragt på lazaret i Helsingør.

* * *

Christen Fjederholt Thomsen

Født 27. juli 1836 i Sinding.

Død 8. april 1916 i Aulum.

Husmand i Aulum.

Gift med Karen (f. Olesdatter, 1835-1897) og Mariane (f. Frederiksen, 1856-1915).

To sønner, Thomas Christian Thomsen (1864-1945) og Peder Christian Thomsen (1868-),
tog ophold i Vind sogn -deraf tilknytningen hertil.

Tjenestegørende i 1864: 8. regiments 3. kompagni, menig 87.
Fik udover erindringsmedaljen tillige tildelt hædersgaven i 1913.

* * *

Som det ses ovenfor, så gik det lykkeligvis kun en enkelt af soldaterne fra Vind, som det gik for Mallebrok, nemlig Esben Blaaberg Pedersen -han døde i krigen i 1864. Vi lader viden om Mallebrok sætte punktum for denne kortfattede præsentation af krigsveteraner fra Vind sogn...

Mallebrok er død i krigen,
fili-ong-gong-gong og tinge-linge-ling.
Mallebrok er død i krigen i attenfireogtres.
I attenfireogtres, i attenfireogtres.
Mallebrok er død i krigen i attenfireogtres.

Han blev til graven båren,
fili-gong-gong-gong og tinge-linge-ling.
Han blev til graven båren af fire hædersmænd... o.s.v.

Den ene bar hans sabel,
-den anden hans gevær.

Den tredje bar hans skjorte,
-den fjerde ingenting.

Og da de kom til graven,
-så var der ingen hul.

Så tog de hver en teske,
-og graved' så et hul.

Og præsten holdt en tale,
-han sagde ingenting.

Nu ligger han i graven,
-og tygger på en skrå.

Og når den så bli'r gammel,
-så ta'r han sig en ny.

(Ukendt tekstforfatter, fransk folkemelodi)